УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
31. avgust 2020. godine

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. *Датум и орган који је именовао комисију*: 26. јун 2020. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Одлуком **Бр. 1320/1** Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је Комисија за одобрење теме за израду докторске дисертације Томислава Ђорђевић „Нарације у покрету: трансцеденција текста у прози Алис Манро “

2. *Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:*

1. др Александра Јовановић, редовни професор, енглеска књижевност, 2017, Филолошки факултет

2. др Радојка Вукчевић, редовни професор, америчка књижевност, 2005, Филолошки факултет

3. др Зоран Пауновић, редовни професор, енглеска и америчка књижевност, 2006, Филолошки факултет

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Томислава Ђорђевић рођена је у Београду. Основну школу, Филолошку гимназију и Филолошки факултет завршила у Београду. У периоду 2010 – 2012 била на стручном усавршавању наставника основних и средњих школа у Јапану. У периоду од 2003 – 2018 радила у више основних и средњих школа у Београду.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Џулијет и Хулијета – Канадско искуство у шпанском културном контексту, *Анали Филолошког факултета*

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да кандидаткиња Томислава Ђорђевић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА
НАПОМЕНА:

За ментора је предложена др Александра Јовановић, редовни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за енглески језик и књижевност.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

- (2012) *Glasovi i tišine u kritičkom diskursu o britanskoj književnosti dvadesetog veka*. Beograd: Mono i Manjana. ISBN 978-86-7804-841-8. 279.
- (2009) "*Alijas Grejs* - umetnost tkanja". SIZE Zero mala MJERA (eds. A. Nikčević-Batricević/ M. Knežević), Podgorica: Ad Pobjeda. ISBN 978-86-309-0278-9. 135-143.
- (2010) "Writing Closure". On the Borders of Converntion (eds. A. Nikčević-Batričević/M.Knezevic). Cambridge: Cambridge Scholars Publishing. ISBN (10): 1-4438-2224-8. ISBN (13): 978-1-4438-2224-4. 59-69.
- (2012) "'Trace' in Narration", UDK 821.09 DOI 10.7251/FIL1205049J. Filolog. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci. Filološki fakultet, br. V. ISSN 1986-5864. 49-57.
- (2012) "Beyond Classical Narratology – Interview with Susan S. Lanser". UDC 811.111+82 UDC 305-055.2 Lenser S (047.53). BELGRADE English Language and Literature Studies. Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu. ISSN 1821-3138 (Štampana verzija). ISSN 1821-4827 (Online); 133-138
- (2013) „Pripovedanje kao opsena u romanu *Slepi ubica* Margaret Etvud", SIZE ZERO Mala mjera III, Aleksandra Nikčević Batričević (ed.), 3. Podgorica: Institut za crnogorski jezik i književnost. ISBN 978-9940-579-40-1, UDK 821.111(71).09-31. 73-82.
- (2013) „The Problem of Authenticity of Self in Margaret Atwood's Fiction". Modern Canada: Prejudices, Stereotypes, Authenticity. Jelena Novaković and Vladimir Gvozden (eds.). Belgrade: Megatrend University. ISBN 978-86-7747-484-3. 189-196.
- (2014) "The Edges of Femininity", (UDC 821.111.09-31Foulz Dž). *ELLSEE*. Zoran Paunović (ed). Beograd: Faculty of Philology. ISBN 978-86-6153-197-2. 493-499.
- (2014) "Shaping Visual Identities in Art: The French Lieutenant's Woman in Literature and Film", ANGLO SAXONICA. Lisbon: University of Lisbon Centre for English Studies. SER III, 7. ISSN 0873-0628. 251-264.
- (2016) *Dinamika pripovednog prostora*. Beograd: Univerzitetska biblioteka "Svetozar Marković": Univerzitet. 2016; ISBN 978-86-7301-085-4; COBISS.SR-ID 225633036. 240.
- (2019) "Narratives in the Visual Field: Legacy of 1968 in Belgrade and the Art of Performance", UDK: 94(497.11)"1968" BELGRADE English Language and Literature Studies. Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu. ISSN 1821-3138 (Štampana verzija). ISSN 1821-4827 (Online), 12 , 183-199. https://doi.org/10.18485/bells.2019.11.9.

Комисија сматра да др Александра Јовановић, редовни професор, испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област америчка књижевност.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. *формулације назива тезе (наслова)*

Комисија закључује да је назив тезе „Нарације у покрету: трансцеденција текста у прози Алис Манро“ прикладан и да адекватно репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. *предмета (проблема) истраживања*

Нарације у покрету: трансцеденција текста у прози Алис Манро

Предмет истраживања

Предмет истраживања предложене докторске дисертације „Нарације у покрету: трансцеденција текста у прози Алис Манро“ Томиславе Ђорђевић чине седам кратких прича канадске ауторке Алис Манро (1931-) и њихове филмске адаптације. Први филм *Martha, Ruth and Edie* (1988) обухвата рад три канадске списатељице, међу којима је и Алис Манро са причом *How I Met My Husband* (1974). *Edge of Madness* (2002) представља адаптацију приче *A Wilderness Station* (1992). Трећи по реду филм *Away from Her* (2006) заснива се на причи *The Bear Came Over the Mountain* (1999). *Hateship, Loveship* (2013) обрађује причу *Hateship, Friendship, Courtship, Loveship, Marriage* (2001), док је филм *Julieta* (2016) инспирисан причама *Chance, Soon* и *Silence* из збирке *Runaway* (2004).

Кратка проза Алис Манро заокупља пажњу књижевне критике још од почетка стваралаштва, а посебно након доделе Нобелове награде 2013. године. Стваралаштво Алис Манро обухвата искључиво кратку прозу и ова форма текста постала је амблематска у њеном стваралаштву. Кратка форма, блиска песми, фокусирана око једне идеје, тезе или односа, која претставља културолошко или историјско путовање које би дужа прозна форма, роман, на пример, представио на неколико стотина страница представља посебан изазов и концизност форме донекле и саму тему дела. С друге стране, краткоћа форме на известан начин инплицира да се акценат текста ставља на архетипске односе, онтолошке преокушацииије, људску драму, пре него на друштвено-историјски и политички контекст. Можда је начин представљања књижевног материјала, концентрација значен ја представљала погодност коју се препознали ствараоци визуелних нарација и идентитета, те је то разлог због кога је толико дела Алис Монро „преведено“ у визуелну форму. Ђорђевић очекује да ће у дисертацији, пратећи начин преласка наративне у визуелну форму открити нешто о идентититету нарације, као света Манроове чије представљање визуелна форма допуњује.

Поетика Манроове црпе из њеног интересовања за односе међу припадницима заједница – породици, друштву и друштвеним групама. Посебан фокус је на односима који би се могли представити као архетипски, супружници, мајка-ћерка, сестре, женске особе-пријатељице, итд. Ови односи представњени су кроз психолошко нијансирање, у одсуству патетике, али у односу на интензивне емоције – љубав, бол, трауму, материнство, разточарење и растанак.

Посебан фокус Манро ставља на испитивање и репрезентацију рода у односу на идеологије друштва и историјског тренутка у коме се радња одвија. Родна тематика је увек била препозната од стране сценографа и режисера и има истакнуто место у алализи идентитета од стране визуелног медија у коме се појављује.

Портрети жена у прози Манроове бележе женско искуство од детинјства до старости, као и идентитетску трансформацију коју животно искуство доноси. Чувена је изјава Манроове, „Наравно, пишем о женама, јер сам жена... и јер је искуство жена важно“. Будући да је женска потрага један од основних фокуса Манроове Томислава Ђорђевић ће у докторском дисертацији пратити потрагу и остваривање женског идентитета код јунакиња одабраних прича, у тексту и визуелним медијима.

Превођење на језик визуелног медија има посебне захтеве и захтева измењене фокусе. У визуелним верзијама идентитетско трагање, трансформација и архетипски односи остају у фокусу, мада понешто измењени. Ђорђевић ће се у раду бавити коресподенцијом текста и филмске нарације у сфери значења потраге и трансформације.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања подобан својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у области дисертације.

3. *Библиографија прелиминарних истраживања*

Кандидаткиња Томислава Ђорђевић приложила је прелиминарну библиографију од 70 библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице које је кандидаткиња навела као најзначајније за истраживање:

БИБЛИОГРАФИЈА
I ПРИМАРНА ЛИТЕРАТУРА

Критичка литература о делу Alis Manro

Almodóvar, P. (Aug 25, 2016). 10 things about Julieta. [on-line]. Dostupno preko: http://www.latinolife.co.uk/articles/10-things-about-julieta-according-pedro-almodóvar

Away from Her. (2006). Film. Režija: Sarah Polley.

Arconada, A. (ed.). (Apr 8, 2016). Entrevista a Adriana Ugarte por *Julieta*. esRadiovideos [video zapis]. Dostupno preko: https://www.youtube.com/watch?v=QpjvZlfEKf8

Barlow, H. (Aug 26, 2016). Pedro Almodovar is feeling the effects of age. The *Irish Examiner*. [on-line]. Dostupno preko: https://www.irishexaminer.com/lifestyle/artsfilmtv/pedro-almodovar-is-feeling-the-effects-of-age-417793.html

Berthin-Scaillet, A. (2010). A Reading of “Away from Her”, Sarah Polley’s adaptation of Alice Munro’s short story “The Bear Came Over the Mountain”. Journal of the Short Story in English, 55: 157 - 171

Bloom, H. (ed.). (2009). Alice Munro. Infobase Publishing: New York.

Bradshaw, P. (Apr 27, 2007). Away from Her. *The Guardian*. Dostupno preko: https://www.theguardian.com/film/2007/apr/27/drama

Buchholtz, M. (ed.). (2016). Alice Munro: Understanding, Adapting and Teaching. Springer International Publishing.

Bulcroft, R. A., et al. (1996). Patterns of parental independence giving to adolescents: Variations by race, age, and gender of child. Journal of Marriage and the Family, 58, 866-883. In Ruiz, E. (2005). Hispanic Culture and Relational Cultural Theory. *Journal of Creativity in Mental Health*, Vol.1 (1), 33 – 55.

Carrington, I. de Papp. (1989). *Controlling the Uncontrollable: The Fiction of Alice Munro*. Illinois: Northern Illinois University Press.

Carscallen, J. (1993). The Other Country: Patterns in the Writing of Alice Munro. ECW Press: Ontario.

Champagne, C. (Dec 26, 2016). Behind the Script: How Pedro Almodóvar Turned Alice Munro Short Stories Into "Julieta". *Fast Company*. [on-line]. Dostupno preko: https://www.fastcompany.com/3066704/behind-the-script-how-pedro-almodovar-turned-alice-munro-short-stories-into-jul

Chatman, S. (1980). What Novels Can Do That Films Can't (And Vice Versa). *Critical Inquiry*, Vol. 7 (1), 121-140

Dayan, D. (1974). The Tutor-Code of Classical Cinema. *Film Quarterly*, Vol. 28 (1), 22-3.

DeFalco. A. and L. York. (eds.). (2018). Ethics and Affects in the Fiction of Alice Munro. Cham: Palgrave Macmillan.

Duncan, I. (2011). *Alice Munro's Narrative Art*. New York: Palgrave Macmillan.

Ebert, R. (Oct 6, 2007). Alzheimer's: The undiscovered country from whose bourn no traveler returns. Dostupno preko: https://www.rogerebert.com/reviews/away-from-her

Edge of Madness. (2002). Film. Režija: Anne Wheeler.

France, L. (Feb 6, 2005). Mistress of all she surveys. *The Guardian*. [on-line]. Dostupno preko: https://www.theguardian.com/books/2005/feb/06/fiction.features2

Franzen, J. (Nov 14, 2004). "Runaway": Alice's Wonderland, *The New York Times.* [on-line]. Dostupno preko: https://www.nytimes.com/2004/11/14/books/review/runaway-alices-wonderland.html

Friedlander, W. (ed.). (Nov 21, 2016). Conversations with Adriana Ugarte and Rossy de Palma of JULIETA. SAG-AFTRA Foundation [video zapis]. Dostupno preko: https://www.youtube.com/watch?v=pjfPYEn6_5A

Gibson, D. (2011). Stories about Storytellers: Publishing Alice Munro, Robertson Davies, Alistair MacLeod, Pierre Trudeau, and others. ECW Press: Ontario.

Hateship. Friendship. (2013). Film. Režija: Liza Johnson.

Heble, A. (1994). *The Tumble of Reason: Alice Munro's Discourse of Absence*. Toronto, Buffalo, London: University of Toronto Press.

Hooper, B. (2008). The Fiction of Alice Munro.: An Appreciatio. Greenwood Publishing Grou: Westport.

Hutcheon, L. (2006). A Theory of Adaptation. Routledge, Taylor & Francis Group: New York: London.

Jordan et al. (1991). *Women's growth in connection: Writings from the Stone Center*. New York: Guilford Press. In Ruiz, E. (2005). Hispanic Culture and Relational Cultural Theory. *Journal of Creativity in Mental Health*, Vol.1 (1): 33 - 55

Julieta (2016). Film. Režija: Pedro Almodóvar.

Julieta – Press Conference – EV- Cannes 2016. (May 17, 2016). [video zapis]. Dostupno preko: https://www.youtube.com/watch?v=Vrllwe7oLIw

Jung, K. G. (2005). Čovek i njegovi simboli. Beograd: Narodna knjiga. Alfa.

Kurpatov, A. V. (2008). Konflikti i kompleksi. Beograd: Dereta.

Lasch, C. (1986). Narcistička kultura. Zagreb: Naprijed.

Lorre-Johnston, C. and E. Rao (eds.). (2018). Space and Place in Alice Munro's Fiction: "A Book with Maps in it". Rochester: New York: Camden House.

MacKendrick, L. K. (1983). Probable Fictions: Alice Munro's Narrative Acts.Downsview: ECW Press.

Manro, A. (2015). *Bekstvo*. Preveo Predrag Šaponja. Zrenjanin, Novi Sad: Agora.

Martha, Ruth and Edie. (1988). Film. Režija: Deepa Mehta, Norma Bailey, Danielle J. Suissa.

Martin, W. R. (1987). Alice Munro: Paradox and Parallel. Edmonton: University of Alberta Press.

May, Charles E. (ed.). (2013). *Critical Insights: Alice Munro*. Ipswich, Massachusetts: A Division of EBSCO Publishing.

Mayer. M. (2017). Wilderness Stations: Narrative Paradox and the Temporality of Selfhood in Munro and Althusser. *Literature Interpretation Theory*. Vol. 28 (3), 238-254.

Miller, T. and R. Stam. (eds.). (1999), A Companion to Film Theory. Blackwell Publishing: Malden: Oxford.

Munro, A. (1968). *The Peace of Utrecht*. In Munro, A. (1968). *Dance of the Happy Shades* (p. 199). New York: McGraw-Hill.

Munro, A. (2011). Hateship, Friendship, Courtship, Loveship, Marriage. Toronto: McClelland & Stewart.

Munro, A. (2013). In Her Own Words: 2013 Nobel Prize Lecture in absentia [on-line]. Dostupno preko: https://www.nobelprize.org/uploads/2018/06/munro-lecture.pdf

Munro, A. (2014). Something I've Been Meaning to Tell You. London: Vintage Books.

Munro, S. (2001). Lives of Mothers and Daughters: Growing Up with Alice Munro. Toronto: McClelland & Stewart.

Munro, A. (2015). A Wilderness Station: Selected Stories, 1968-1994. London: Vintage International.

Murray, J. (2016). Reading Alice Munro with Jacques Lacan. Montreal: Kingston: London: Chicago: McGill-Queen's University Press.

Palusci. O. (ed.). 2017. Alice Munro and the Anatomy of the Short Story. Newcastle upon Tyne :Cambridge Scholars Publishing.

Rasporich, B. J. (1990). Dance of the Sexes: Art and Gender in the Fiction of Alice Munro. Edmonton: University of Alberta Press.

Ravitch, M. (2002). Fiction in Review. *Yale Review*, 90, 170. In Duncan, I. (2011). *Alice Munro's Narrative Art* (p. 161). New York: Palgrave Macmillan.

Redekop, M. (1992). Mothers and Other Clowns: The Stories of Alice Munro. Oxon: Ney York: Routledge.

Riding, A. (Apr 12, 2007). A Role About Winter for Julie Christie, a Star in Eternal Spring. *The New York Times*. Dostupno preko: https://www.nytimes.com/2007/04/18/movies/18chri.html

Romney, J. (Aug 7, 2016). Pedro Almodóvar: 'Nobody sings. There's no humour. I just wanted restraint.' *The Guardian*. Dostupno preko: https://www.theguardian.com/film/2016/aug/07/pedro-almodovar-observer-interview

Ruiz, E. (2005). Hispanic Culture and Relational Cultural Theory. *Journal of Creativity in Mental Health*, Vol.1 (1), 33 – 55.

Scott, A. O. (April 10, 2014). Don't Hoodwink the Help, Dear, *The New York Times*. Dostupno preko: https://www.nytimes.com/2014/04/11/movies/hateship-loveship-an-alice-munro-adaptation.html

Sheldrick Ross, C (1992). Alice Munro: A Double Life. Toronto: ECW Press.

Stam, R. et al. (1992). New Vocabularies in Film Semiotics. Routledge: Ney York: London.

Stam, R. (2000). Film Theory: An Introduction. Blackwell Publishers: Malden: Oxford.
Stam, R. and A. Raengo. (eds.). (2004). A Companion to Literature and Film. Blackwell Publishing: Malden: Oxford.
Stojanović, D. (1978). Teorija filma. Beograd: Nolit.
Stojanović, D. (1984). Film kao prevazilaženje jezika. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
Stone, A. A. (2008). Away from Her, Psychiatric Times, Vol. 25 (3). Dostupno preko: https://www.psychiatrictimes.com/dependent-personality-disorder/away-her
Thacker, R. W. (ed.). (1999). The Rest of the Story: Critical Essays on Alice Munro. Toronto: ECW Press.
Thacker, R. (2011). Alice Munro: Writing Her Lives: A Biography. Toronto: McClelland & Steward.
Thacker, R. (2015). "Evocative and Luminous Phrases": Reading Alice Munro's *Hateship, Friendship, Courtship, Marriage. American Review of Canadian Studies*, 45, 187-195.
Thacker, R. (2016). Reading Alice Munro, 1973-2013. Calgary: University of Calgary Press.
York, L. (1988). The Other Side of Dailiness: Photography in the Works of Alice Munro, Timothy Findley, Michael Ondaatje, and Margaret Laurence. Toronto: ECW Press.
Živković, D. (ur.). (1992). *Rečnik književnih termina*. Beograd: Nolit.

Циљеви истраживања

Томислава Ђорђевић узима за циљ предложене тезе да квалитативном анализом поређења наративног и филмског, као предоминантно визуелног израза истог дела утврди да ли и у којој мери постојеће сличности и разлике између прича и филмова утичу на целокупни доживљај, односно да ли су ликови и њихови међусобни односи у визуелно изразу приказани на начин довољно упечатљив да филмове учини комплементарним елементом у тумачењу књижевног дела.

План рада и методе истраживања

Истраживање Томиславе Ђорђевић полази од детаљног разматрања поетике Алис Мунро – начина на који се развила и књижевно историјског контекста у коме је настала. Исцрпна анализа текста књижевних дела и филмских остварења, и њихово међусобно поређење. Анализа ће се у појединим сегментима ослањати на теоријске оквире које су у својим делима поставили одређени аутори, пре свега Роберт Стем, Линда Хачн, Душан Стојановић и Кристофер Воглер. Роберт Стем, осим што пружа користан и неопходан увид у развој филма и филмских теорија, нуди и увид у области које су предмет овог рада, као што су анализа текста и семиотика филма. Линда Хачн се бави теоријом адаптације, а за предмет овог рада од посебне је важности њено виђење улоге контекста у адаптацији, као и бављење појмом транскултуролошке адаптације. Душан Стојановић пружа исцрпну анализу филма као логоморфног симбола. Кристофер Воглер није филмски теоретичар, али се његово дело бави структуром приповедања уопште, и има битну улогу у разумевању сустинске природе наративног израза. Осим ових аутора, посебан значај имају теорије које су понудили Ролан Барт, Жан Митри, Пјер Паоло Пазолини, Умберто Еко и Кристијан Мез, а које се баве проблемом значења у филму.

Очекивани резултати:
Томислава Ђорђевић очекује да ће ово истраживање показати какву рулогу има визуелна репрезентација књижевног материјала Манроове у расветљавању значења ове прозе. као и на откривање начина на који филм путем слике и звука као изражајних средстава преноси детаље приче, а затим и у којој мери је прилагођавање књижевног текста филму као форми могуће, и на који начин, те да ли та филмска тумачења прозе могу да допринесу лакшем разумевању самог текста, односно приближе природу прозе Алис Манро гледаоцу, односно читаоцу.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА
НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидаткиња Томислава Ђорђевић подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Александра Јовановић подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње Томиславе Ђорђевић и предложене теме докторске дисертације: „Нарације у покрету: трансцеденција текста у прози Алис Манро“, а да се за ментора именује др Александра Јовановић, редовни професор Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. др Александра Јовановић, редовни професор, енглеска књижевност, 2017, Филолошки факултет

2. др Радојка Вукчевић, редовни професор, америчка књижевност, 2005, Филолошки факултет

3. др Зоран Пауновић, редовни професор, енглеска и америчка књижевност, 2006, Филолошки факултет